

УДК
[37.091.12:001.89]:005.336.2(06)

Міністерство освіти і науки України

**ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Навчально-науковий центр
«Інститут післядипломної освіти та курсової підготовки»
Навчально-науковий інститут фізичної культури, спорту і здоров'я
Кафедра анатомії, фізіології та фізичної реабілітації

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНЕ СТАЖУВАННЯ

**ФОРМУВАННЯ ОСВІТНІХ І НАУКОВО-
ДОСЛІДНИЦЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У
ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ
ОРТОПЕДАГОГІВ, РЕАБІЛТОЛОГІВ ТА
ПСИХОЛОГІВ**

Черкаси, Україна 23 січня – 10 лютого 2023 р.

Збірник наукових праць

Науково-педагогічне стажування «Формування освітніх і науково-дослідницьких компетентностей у підготовці майбутніх ортопедagogів, реабілітологів та психологів»: Черкаси, Україна 23 січня – 10 лютого 2023 р. - 66 с.

Організаційний комітет

Ілюха Лідія Михайлівна – кандидат біологічних наук, доцент, завідувач кафедри анатомії, фізіології та фізичної реабілітації, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького;

Юхименко Лілія Іванівна - доктор біологічних наук, доцент кафедри анатомії, фізіології та фізичної реабілітації, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького;

Лизогуб Володимир Сергійович - доктор біологічних наук, професор кафедри анатомії, фізіології та фізичної реабілітації, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького;

Коваленко Станіслав Олександрович - доктор біологічних наук, професор кафедри анатомії, фізіології та фізичної реабілітації, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького;

Хоменко Сергій Миколайович – кандидат біологічних наук, доцент кафедри анатомії, фізіології та фізичної реабілітації, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького;

**ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ
В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«Основи реабілітології»**

Путров Сергій Юрійович – доктор філософських наук, професор, професор
кафедри психокорекційної педагогіки та реабілітології

Пандемія коронавірусу, зазначає А. М. Єлінська, змусила заклади вищої освіти адаптуватися до ситуації, що швидко змінюється, що було неможливо уявити кілька місяців тому [1, с. 236]. Н. О. Теренда, О. А. Теренда, М. І. Горішний та Н. Я. Панчишин підкреслюють, що станом на сьогодні дистанційне навчання є однією з провідних світових тенденцій в освіті – ця технологія реалізує принцип безперервної освіти і здатна задовольнити постійно зростаючий попит на знання в інформаційному суспільстві [3, с. 58]. На думку Н.В. Лебединець, О.В. Омельчук «інтенсивне впровадження дистанційного навчання, в зв'язку з пандемією Covid-19, стало викликом для всіх суб'єктів освітньої діяльності. З метою забезпечення безперервності навчального процесу, відмічають науковці, постала потреба формування новітнього освітнього середовища, що відповідало би вимогам часу та забезпечило формування якісних знань і професійних компетентностей здобувачів вищої освіти [2, с. 571].

Інтеграція інформаційно-телекомунікаційних технологій до навчально-методичного середовища закладу вищої освіти дає більше можливостей учасникам освітнього процесу працювати краще в глобалізованому інформаційному суспільстві. До пандемії, вказує А. М. Єлінська, дистанційне навчання та заочні курси розглядалися як частина неформальної освіти, але зараз вони можуть поступово замінити формальну систему освіти, у разі

тривалого перебігу карантинних заходів [1, с. 236]. Н. О. Теренда, О. А. Теренда, М. І. Горішний та Н. Я. Панчишин підкреслюють, що станом на сьогодні дистанційне навчання є однією з провідних світових тенденцій в освіті – ця технологія реалізує принцип безперервної освіти і здатна задовольнити постійно зростаючий попит на знання в інформаційному суспільстві [5, с. 58]. У наказі МОН України від 25.04.13 р. № 466 «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» поняття «дистанційне навчання» розглядається як «індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій» [3].

Мета дослідження полягала у характеристиці використання технологій дистанційного навчання в процесі викладання дисципліни «Основи реабілітології». Методи дослідження: аналіз та узагальнення даних науково-методичної літератури.

Як зазначають науковці, О.В. Омельчук, Л.М. Левицька «Інформатизація освіти це створення інформаційно-телекомунікаційних мереж, інформаційних систем і освітніх інформаційних середовищ, освітньо-наукових порталів і сайтів, розробка нових наукових технологій навчання та використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі (створення і впровадження в навчальний процес сучасних електронних засобів; розробку засобів інформаційної підтримки і розвитку навчального процесу; забезпечення якості електронних засобів підтримки і розвитку навчального процесу). На думку науковців, інформатизація істотно вплинула на процес придбання знань. Нові технології навчання на основі інформаційних і комунікаційних дозволяють інтенсифікувати освітній процес, збільшити швидкість сприйняття, розуміння та глибину засвоєння величезних масивів знань» [4, с. 297].

Завданням дистанційного навчання, як вказується у наказі МОН України від 25.04.13 р. № 466 «Про затвердження Положення про дистанційне

навчання» є «забезпечення громадянам можливості реалізації конституційного права на здобуття освіти та професійної кваліфікації, підвищення кваліфікації незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання відповідно до їх здібностей» [3].

Використання інформаційно-комунікаційних технологій в сучасній вищій освіті має ряд переваг, основними з яких є підвищення рівня доступності освіти та надання можливості студентам звертатися до розміщеного на сервері навчально-методичного комплексу з дисципліни.

У процесі вивчення дисципліни «Основи реабілітології» зі студентами ми використовуємо навчально-інформаційний портал moodle.npu.edu.ua. Для представлення навчального матеріалу в дидактично уніфікованому й формалізованому вигляді та надання можливості його використання у будь-якому місці і у будь-який час студентів було зареєстровано на навчально-інформаційному порталі moodle.npu.edu.ua і відповідно на електронному навчальному курсі «Основи реабілітології».

Через портал студент має можливість за допомогою Інтернет ознайомитися з навчальним матеріалом з навчальної дисципліни, який поданий у вигляді різноманітних інформаційних ресурсів: навчально-методичний комплекс; допоміжні інформаційні джерела; журнал оцінок; тематичний план дисципліни; лекції у pdf форматі та мультимедійні презентації лекцій у форматі PowerPoint; плани проведення лабораторних занять; питання для поточного контролю; питання для модульного контролю; модульні контрольні роботи; завдання для самостійної роботи; питання до екзамену; чат для консультації студентів.

Завдяки навчально-інформаційного порталу викладач самостійно розробляє електронні курси і проводить навчання, надсилає повідомлення студентам, розподіляє, збирає та перевіряє завдання, веде електронні журнали обліку оцінок, що значно підвищує ефективність вивчення навчальної

дисципліни. На сторінці курсу дисципліни «Основи реабілітології» розташовані силабус та робоча програма з даної навчальної дисципліни.

Використовуючи ці нормативні документи, студенти можуть ознайомитись із: описом навчальної дисципліни; її метою, завданнями; компетентностями та результатами навчання; програмою та структурою; методами навчання, які будуть застосовуватись при викладанні дисципліни; критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з даної дисципліни. Для більш поглибленого вивчення дисципліни «Основи реабілітології», студентам надані допоміжні інформаційні джерела. Для формування відповідних компетенцій та набуття практичних навичок та вмінь, а також контролю знань дисципліна «Основи реабілітології» розподілена на чотири змістові модулі. Кожен із змістовних модулів включає в себе: структуровані електронні лекції, мультимедійні презентації лекцій, плани лабораторних занять, питання поточного та модульного контролю, а також відповідно поточний і модульний контроль.

У процесі вивчення дисципліни «Основи реабілітології» значна частина навчальних годин відводиться на самостійне опрацювання програмного матеріалу, а саме на завдання для самостійної роботи студентів: написання власної програми з дисципліни «Основи реабілітології»; створення мультимедійної презентації з дисципліни «Основи реабілітології»; написання доповіді з дисципліни «Основи реабілітології»; складання власних тестових завдань з дисципліни «Основи реабілітології»; складання глосарію з дисципліни «Основи реабілітології».

На виконання кожного завдання відводиться відповідні норми витрат часу. Оцінювання самостійної роботи відбувається відповідно до критеріїв оцінювання прописаних у навчальній програмі та силабусі. Для написання реферату, створення мультимедійної презентації та написання реабілітаційної програми, студентам пропонується перелік відповідних тем.

Виконані роботи, студенти завантажують у відповідні теки, що розміщені на електронному курсі, після чого оцінюються викладачем.

За допомогою електронного курсу розміщеного на навчально-інформаційному порталі moodle.npu.edu.ua, студенти, які вивчають дисципліну «Основи реабілітології» мають можливість більш ґрунтовніше підійти до підготовки до поточного та модульного контролю, шляхом перегляду питань для відповідних контролів. Після вивчення відповідних тем та змістових модулів проводиться контроль знань студентів з дисципліни «Основи реабілітології», який здійснюється шляхом проходження електронних тестів.

Контроль знань студентів включає в себе тести з усіх тем, відповідно тематичного плану навчальної дисципліни. Наповнюваність тесту сягає 30 питань: відкритої форми – без зазначення відповіді та закритої форми, яка передбачає вибір однієї або декількох правильних відповідей.

Тестування має певні обмеження, а саме: тривалість – 30 хвилин та одна можлива спроба. У кожного студента свій варіант тесту, який формується шляхом рандомного вибору питань. Проходження електронних тестів відбувається у встановлені терміни, після чого доступ до тестів закриваються автоматично.

Результати тестового оцінювання навчальних досягнень кожного студента автоматично заносяться до електронного журналу після тестування. Підсумковий контроль (екзамен) передбачає проходження тестових завдань та відповіді на екзаменаційні запитання. Результати навчання студентів фіксуються у всіх видах діяльності та автоматично переносяться до електронного журналу оцінок.

Для осучаснення освітнього процесу і покращення якості дисципліни, на сторінці електронного курсу «Основи реабілітології» розташована анкета для опитування студентів, щодо задоволення освітнім компонентом.

Висновки. Таким чином, створення електронного курсу «Основи реабілітології» дає змогу підвищити та вдосконалити ефективність навчання, сприяти розвитку творчих здібностей та активізації пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти.

Список використаних джерел:

1. Єлінська А.М. Навчальний процес у вищих навчальних закладах в умовах пандемії. Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії, 2020. Вип. 20(3). С. 235–238.
2. Лебединець Н.В., Омельчук О.В. Актуальні питання дистанційної освіти студентів при вивченні медико-біологічних дисциплін / PLANTA+. НАУКА, ПРАКТИКА ТА ОСВІТА: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 19 лютого 2021 р.). Київ, ПАЛИВОДА А. В., 2021. 621 с. С. 571-576.
3. Наказ МОН України від 25.04.13 р. № 466 «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text> (дата звернення 2.12.2021)
4. Омельчук О. В., Левицька Л. М. Діджиталізація суспільства і гаджет-залежність сучасної молоді – покоління Digital Natives Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт. 2020. Випуск 3 К (123) 20. с. 296-299. <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/32896>
5. Теренда Н.О., Теренда О.А., Горішний М.І., Панчишин Н.Я. Особливості дистанційного навчання студентів в умовах пандемії Covid-19 (за результатами анкетування). *Медична освіта*, (4), 57–60. <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2020.4.11661>